

CRO

SCIENCE

PRE 2024

PORUKE

PREPORUKE PRVOG SKUPA
HRVATSKIH ZNANSTVENIKA
CROSCIENCE 2024

Inicijativa CROSCIENCE poticat će suradnju između hrvatskih znanstvenika¹ u zemlji i inozemstvu, između raznih područja znanosti te između različitih generacija znanstvenika, sa zajedničkim ciljem unaprjeđenja međunarodne konkurentnosti znanstvenog sustava u Hrvatskoj i stvaranja novog znanja i inovacija na korist čitavoj ljudskoj zajednici.

Kroz otvorenu i konstruktivnu raspravu sudionici skupa došli su do niza zaključaka, slijedom kojih dionicima u sustavu znanosti u Republici Hrvatskoj upućuju sljedeće preporuke:

1. Radi daljnjeg razvoja znanstvenih istraživanja na nacionalnoj je razini potrebno osigurati stabilno financiranje znanosti koje se temelji na sljedećim principima:

— snažnom jačanju modela financiranja znanstvenih institucija koji potiče odgovorno autonomno upravljanje putem cjelovitih programskih ugovora, koje je žurno potrebno sklopiti i s javnim sveučilištima u RH

— većem broju diversificiranih nacionalnih financijskih instrumenata koji će, u skladu s EU ciljevima Inovacijske unije i Lisabonskom strategijom, osigurati rastući udio sredstava za istraživanje i razvoj u hrvatskom BDP-u sve do razine od 3 %

— neovisnom (u pravilu inozemnom) i transparentnom peer review ekspertnom vrednovanju

— dugoročno unaprijed definiranim, transparentnim i stabilnim natječajnim rokovima s time-to-grant vremenskim rasponom od maksimalno šest mjeseci.

¹ Izrazi koji u ovim Preporukama imaju rodno značenje koriste se poštujući načela rodno osjetljivog i rodno neutralnog jezika vodeći računa o jasnoći odredaba i čitkosti teksta. Pri tome se smatra da se svi jezični oblici odnose na sve osobe, neovisno o njihovom rodnom identitetu.

2. Kapitalna oprema i nove tehnologije izrazito su važne za napredak znanosti. Koristeći se instrumentima nacionalnog Plana razvoja istraživačke infrastrukture te digitalne alate dostupne u CroRIS sustavu, preporučuje se osigurati:

—dostupnost postojeće znanstvene infrastrukture zainteresiranim istraživačima na principu znanstvene izvrsnosti te maksimizacije učinkovitosti korištenja infrastrukture

—stabilne izvore sredstava kojima će se, i na temelju gore navedenih financijskih instrumenata, ali i okvirnih EU programa za istraživanje i inovacije uz odgovarajuće razrađene sinergije s ESI fondovima, transparentno dodjeljivati sredstva za nabavu, ali i za redovito servisiranje, održavanje i nadogradnju znanstvene infrastrukture

—širenje uključivanja hrvatske znanstvene zajednice, posebno mladih istraživača, u europske inicijative kao što su ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures) i ERIC (European Research Infrastructure Consortia), ali i druge EU i međunarodne (CERN, ESA, EMBO i sl.) velike infrastrukturne kolaboracije i projekte.

3. S ciljem poticanja razvoja karijera najkvalitetnijih znanstvenika zakonski i podzakonski okvir za stjecanje akademskih zvanja i zapošljavanje i napredovanje znanstvenika treba se temeljiti na transparentnom i neovisnom vrednovanju njihovih postignuća, koje će provoditi veći broj neovisnih (u pravilu inozemnih) vanjskih evaluatora uvažavajući razlike između područja znanosti. Za te potrebe preporučuje se izrada baze podataka o hrvatskim znanstvenicima zaposlenim na inozemnim institucijama. Fleksibilniji administrativni okvir za razvoj karijera omogućio bi promjene smjera istraživanja tijekom karijere te poticao interdisciplinarnost i transdisciplinarnost u znanosti.

4. Uspjesi i entuzijizam mladih znanstvenika, poput onih koji su se predstavili na skupu CROSCIENCE 2024, zalog su budućnosti hrvatske znanosti. Bilo bi poželjno mladim znanstvenicima koji uspiju dobiti najprestižnije znanstvene projekte na međunarodnim natjecajima i provode ih u hrvatskom sustavu znanosti omogućiti prioritetno zapošljavanje na znanstveno–nastavno ili znanstveno radno mjesto, uz dodatne financijske instrumente za poticanje doktorskog i poslijedoktorskog usavršavanja mladih hrvatskih znanstvenika u inozemstvu. Uz postojeće instrumente koji su omogućili povratak hrvatskih znanstvenika, intersektorskom suradnjom svih nadležnih dionika preporučuje se i daljnje osiguravanje financijskih i infrastrukturnih resursa za povratak mladih znanstvenika, kao i za dolazak stranih mladih znanstvenika u Hrvatsku.

5. Suradnja znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva značajno je utjecala na tehnološki razvoj znanosti i obrazovanja mladih u Hrvatskoj. Nastavak te suradnje u budućim projektima povezanim sa strukturnim promjenama na sveučilištima i institucijama dovest će do njihove konkurentnosti na međunarodnoj razini. U tom kontekstu preporuka je osigurati administrativni okvir i financijske instrumente za osposobljavanje istraživačkih menadžera s ciljem transparentnog poticanja transfera i valorizacije znanja koje nastaje na hrvatskim javnim sveučilištima i javnim znanstvenim

institutima u korist razvoja hrvatskog gospodarstva, društva i zajednice.

6. U poslijediplomsku izobrazbu mladih znanstvenika preporučuje se uključiti, u suradnji s hrvatskim znanstvenim novinarima, stjecanje prenosivih vještina potrebnih za učinkovitu znanstvenu komunikaciju, promociju znanosti i suradnju s medijima.

CROSCIENCE inicijativa i nadalje će poticati kontinuirani dijalog i razmjenu mišljenja sa svim dionicima i donosiocima odluka u sustavu znanosti u Republici Hrvatskoj na svim razinama te predlagati partnerska i konstruktivna rješenja za provedbu navedenih zaključaka.